

A KIÁLLÍTÁSON SZEREPLŐ LEGKORÁBBI MŰ

Kompozíció, 1951
tus, filctoll, papír
Magántulajdon

„Még nem fejeztem be a főiskolát, amikor absztrakt festőnek tekintettem magam.” – nyilatkozta a művész. Első geometrikus absztrakt műveit 1946-ban készítette. 1947-es párizsi letelepedését követően a művészi gondolkodása, illetve az ekkoriban készült művei leginkább a Le Corbusier-féle purizmus, illetve a különféle absztrakt irányzatokat (konstruktivizmus, konkrét művészet, orfizmus) képviselő *Salon des Réalités Nouvelles* nevű nemzetközi csoportosulás környezetéhez sorolhatók.

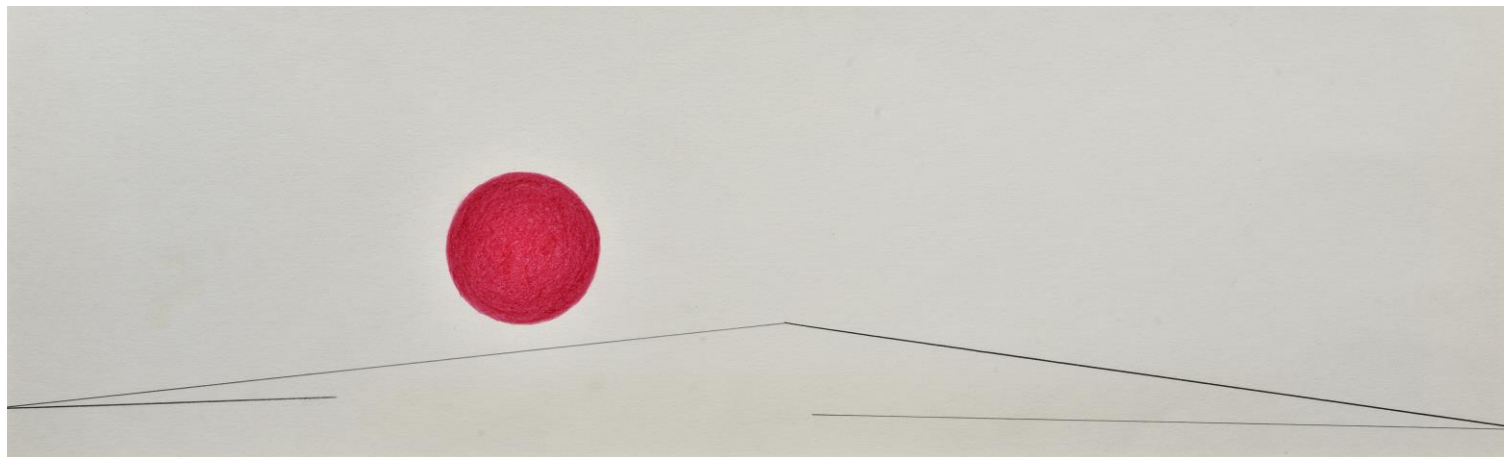

HOMMAGE MŰVEK

Vera Molnar már az 1940-es évek végétől készített *hommage*-okat, gyakran valamely személyes élmény hatására. Korai *hommage*-ai (pl. Dürer, Klee) egyaránt jelzik művészi hivatkozásait, illetve a szisztematikus képi gondolkodás megjelenését. Molnar rendszerint geometriai alapformák (négyzet, téglalap) segítségével, minimális vizuális események beiktatásával írja át saját nyelvére „választott mesterei”: Dürer, Theo van Doesburg, Monet, Cézanne, Klee, Malevics, Naum Gabo műveit. *Hommage*-ai az elődöket kisajátító játékos gesztusáról árulkodnak. Egyúttal a művészi gondolkozásmód vizsgálatát, a kompozíciós eljárás újraértelmezését, továbbgondolását is célozzák. Egy-egy témához akár évtizedeken át újra és újra visszatér. Jelen szekció az életművet meghatározó három nagy *hommage*-ciklus – Dürer, Cézanne, Klee – műveiből válogat.

Kör és tört vonal (Montparnasse ciklus Klee után), 2007 színes ceruza, ceruza, papír Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár

A Klee *hommage*-ok története 1970-ben kezdődött, Molnar ekkor fedezte fel Paul Klee műveit. Amikor 2005-ben visszatért a témához, kiindulópontja a berni Kunstmuseum 1932-es *Ad Parnassum* című festménye volt. A *Montparnasse* címet viselő festmények, fotók, papírmunkák sorozata elsősorban képi analízis. A figuratív elemek redukciója (egyenesre, háromszögre és a körre), hogy aztán kezdetben szisztematikusabb, majd szabadabb variációkat végezzen. A fő motívum ezúttal is hegy, a mitológiai Parnasszus-hegy, melynek piramidális formája visszaül Molnar korábbi hegy-vonalaira is.

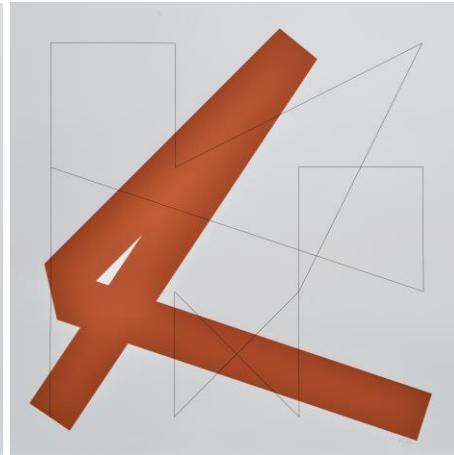
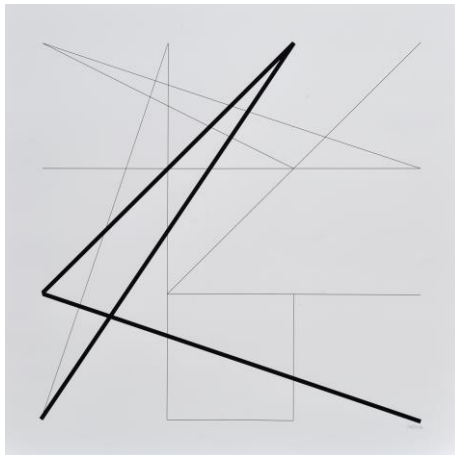
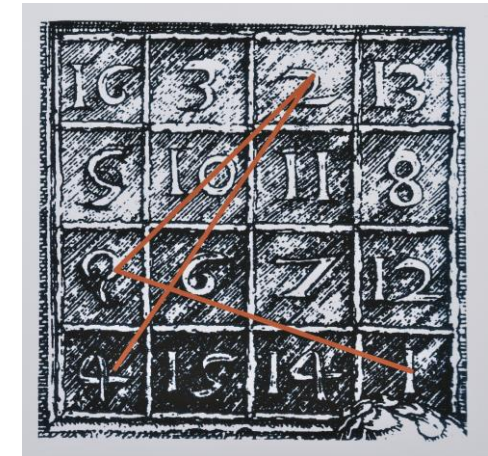

Műtárgyleírások
Készítette: Kumin Mónika

Születtem 1924-ben I-V., 2006-2007

print, papír
Magántulajdon

A művész 1948-ban figyelt fel Dürer 1514-es *Melancholia* című rézkarcán a jobb felső sarokban lévő „bűvös négyzetre”, melynek lényege, hogy a 4×4 részre osztott négyzetben 1-től 16-ig elhelyezkedő számokat függőleges, vízszintes, vagy átlós irányban összeadva mindig 32-t kapunk. Kezdetben Vera növekvő sorrendben, később véletlenszerűen kötötte össze a 16 pontot, vagy a pontok, illetve a négyzetháló „1%-nyi” manipulálásával teremtett egyre növekvő „rendetlenséget”.

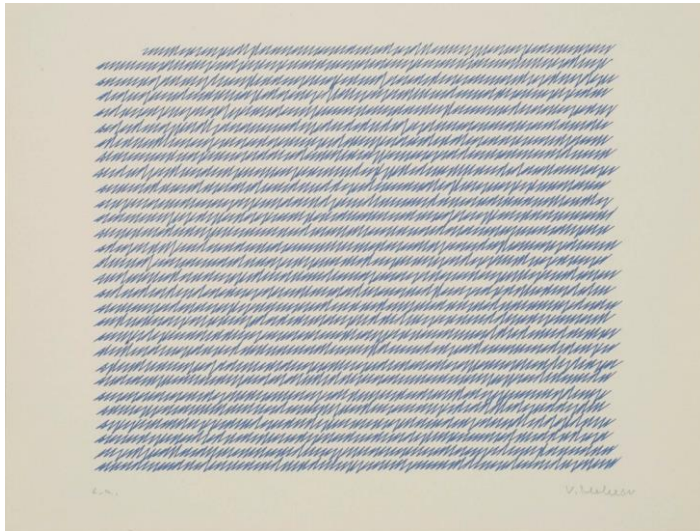

1 % RENDETLENSÉG

Vera Molnar struktúrát és véletlent ötvöző szisztematikus művei az alapelemek arányának, illetve elrendezési módjának apró változtatásaiból, a művész szavaival: „1 % rendetlenség” hozzáadásával adódnak. 1959-től a „képzeletbeli számítógép” („machine imaginaire”), majd 1968-tól a valódi számítógép és a plotter segítségével generált művek az alapformákban rejlő variációs lehetőségek szisztematikus végiggondolását célozzák. A művész a véletlent használja fel kompozíciós elemként. Az így előállítható kombinációs sorok végtelen száma a festői szabadság lehetőségét jelenti számára. Molnart elsősorban a kutatás foglalkoztatja, a rend, a struktúra, illetve a rendetlenség összekapcsolásának lehetősége. Bár munkamódszere teljesen mechanikus, a képmező manipulálásának célja – a művész szavaival – a „kielégítő esztétikai állapot” megtalálása.

Anyám levelei, 1988
szitanyomat, papír
Szöllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

Az *Anyám levelei* (1984-1990) című ciklus lapjain Molnar az édesanyja „gótikus-hisztérikus” leveleit írja tovább. A művészt az íráskép egyenletes textúrájának a megbontása foglalkoztatja. A komputerrel generált, egyre rendezetlenebbé váló vonalstruktúra közé gyakran iktatja az ellentétes műveletet, vagyis az egyre rendezettebb sorokat. A műveken a szabadkézi és komputergenerált vonalstruktúra gyakran szerepel együtt. Az *Anyám levelei* rámutatnak Molnar műveinek másik gondolati magjára: a klasszikus kompozíció elleni „támadásra”, a „rosszul komponálás” elvére.

NÉGYZET

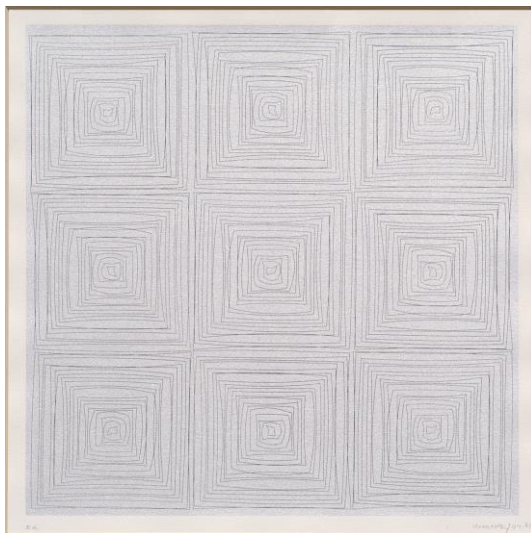
A négyzet, mint alapforma a kezdetektől meghatározó jelentőségű Vera Molnar művészetében. Ahogy a kiállításon szereplő Dürer- és Klee *hommage*-ok, a *Transformation*, vagy a *Sfumato noire argent* című munkák is jelzik, a négyzet – a vonalhoz és a háromszöghöz hasonlóan – a szisztematikus kutatás eszköze. Molnar a geometrikus elemek arányainak, elrendezésének kismértékű megváltoztatásával variációs sorokat dolgoz ki a számítógép segítségével. E „programozás” eredményeképp a sorozatok tagjai között olykor látványos különbségek mutatkoznak, melyet a művész „plasztikai eseménynek” nevez.

Számítógép a kéz tükre, 1974-82

szítanyomat, papír

Szőllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

A kutatás, mint kvázi tudományos eljárás Molnar jellemző munkamódszere, akár csak a formák „faggatása” egészen a határokig. Kiindulópontja ezúttal is a szabályos négyzet, ám a paraméterek minimális változtatása, a négyzet oldalainak olykor görbévé hajló kimozdulásai „komplex rendtelenséget” eredményeznek. A kompozíció a szabad kézzel készített rajzok szimulációja a komputer segítségével. A művész dönt és szelektál, a számítógép csak eszköz – vagy, ahogy a képcím is utal rá – „a számítógép a kéz tükre”.

LIVRIMAGE

A képhez és a szöveghez való sajátos viszonyról a művész *livreimage*-ai árulnak el a legtöbbet. A Vera Molnar-i szóhasználat (a kifejezés magyarra *kép(es)könyv*-ként fordítható) olyan, gyakran csak egy-egy példányban megjelent „lapozható képekre” utal, melyek – a művész szavaival – „nem olvastatja, hanem láttatja magát”. A művekben ismétlődő motívumok alapján, a művész monográfiusa, Vincent Baby, a *livreimage*-ok négy típusát különböztette meg: négyszögek, vonalak, „kontrakockák” (Tatlin kontrareliefjei után), valamint kézírást imitáló művek. Molnar frappáns meghatározása szerint a *livreimage*-ok: „Nem tekinthetők sem irodalomnak, sem beszédnek. Csak képek.”

Hatmillió-hétszázhatvanötezer-kétszázegy Sainte-Victoire, 2012

szitanyomat, papír

Szöllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

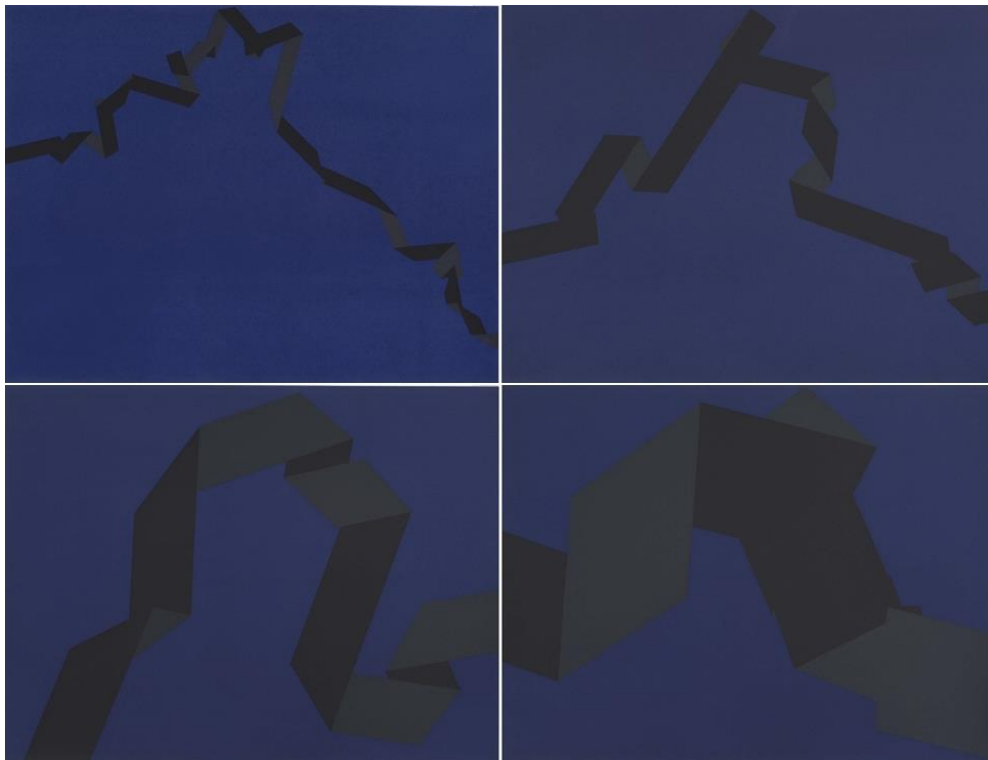
A Montaigne Sainte-Victoire-ral évtizedeken át folytatott párbeszéd a 2012-es könyvobjektben teljesedett ki. Egy négy vízszintes sávra vágott jegyzetfüzet ötletéből kiindulva, Molnar négyféle színű és vonal vastagságú gouache-gesztussal rögzítette Cézanne hegyét. A száztizenkét oldalas könyv így pontosan 6765201 Saint-Victoire-t tartalmaz, mely formailag is felidézi a generatív költészet francia mestere, Raymond Quineau *Százezer milliárd költeményét*.

MOUNT SAINTE-VICTOIRE VARIÁCIÓK

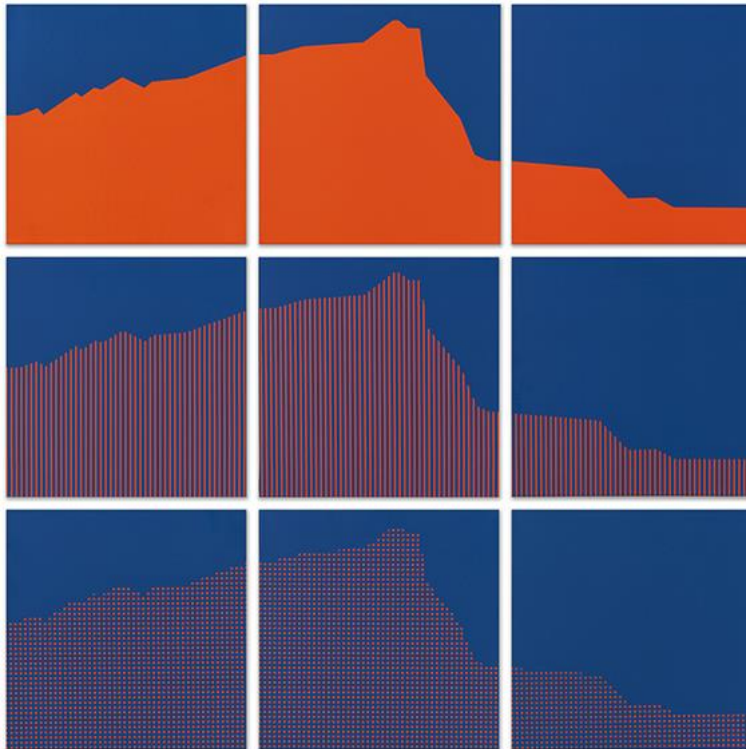
Sainte-Victoire blues II. No. 1., 1998
szitanyomat, papír
Szöllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

A Sainte-Victoire variációk sorából a komputer segítségével készült analitikusabb, szigorúbb printek másrészt a szabadabb, spontánabb tépések és gesztusfestmények emelhetők ki. Molnar a hegy-görbét kezdetben néhány papírlap tépésével rögzítette. Később különféle kék színű papírlapokat tépett meg a hegyprofil mentén. Majd vörös alapra ragasztotta őket, kis rést hagyva a tépés mentén. A hegy-görbe e rés negatívjában jelent meg. A következő lépésben a hegyprofil az alapra ragasztott, hajtogatott kék papírszalag adta, melynek szélessége 1-től 8 centiméterig nőtt. A kollázsok alapján szerigráfiák is készültek.

Narancssárga és kék Sainte-Victoire I-IX, 2017
szitanyomat, vászon
Szöllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

A Cézanne-t is inspiráló provençe-i hegyről, a Montagne Sainte-Victoire-ról készült több száz darabos ciklus kollázsokat, gesztusfestményeket, szerigráfiákat, akrilképeket és fotókat tartalmaz. A művész kamasz korában, egy Hokusai monográfiában felfedezte a híres Fuji hegy görbéjét. Majd az 1970-es években rátalált a – statisztikai felmérésekhez is használt – Gauss görbére, melyből „1 % rendetlenség” hozzáadásával transzformációk sorozatát hozta létre. Később egy Aix-en-Provence-i tartózkodás során a Sainte-Victoire hegy kontúrjában ismerte fel újra a maga „ideálisan tökéletlen” Gauss görbéjét.

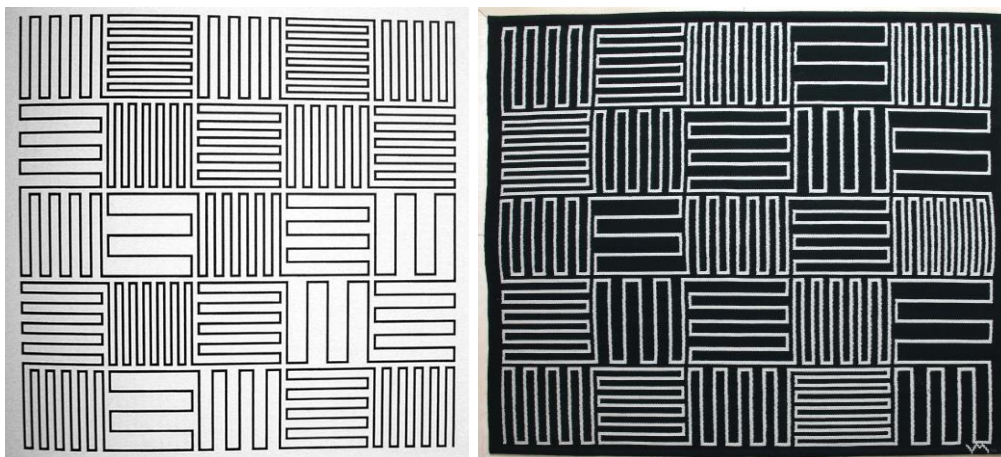
A KIÁLLÍTÁSON SZEREPLŐ LEGKÉSŐBBI MŰVEK

(Út)Vonal 97-04, 1997/2004

kézzel szövött gyapjú szőnyeg

Szöllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

Az egyetlen vonalból komponált horizontálisan, majd vertikálisan ismétlődő fogazatszerű struktúra egy 1997-es, egyvonalas grafika (*Une ligne*, 1997) adaptációja. Egyaránt utal a művész különféle médiumok iránti nyitottságára és a vonal lehetőségeit kitartóan kutató művészi gondolkodásmódjára. A kézzel szőtt gyapjú szőnyeget, egy előzetes terv alapján a békésszentandrásai kéziszővő-műhely készítette 3 példányban.

Ste Marie (út)vonal, 2018
C-print, műanyag vászon(szerű) anyagon
Szöllősi-Nagy – Nemes-gyűjtemény

„Leteszem a ceruzámat a papírra, elindulok vele valamerre, aztán egyszer csak felemelem és kész a mű.” – nyilatkozta a művész az életművet meghatározó egyik jelentős műcsoport: az egyvonalas rajzok kapcsán. Legutóbbi kórházi tartózkodása alkalmával a napi menü hátoldalára készített hasonló rajzokat, melyekből később egy öt méteres felhengerelhető „szalag” lett. A kézjegy személyességét hordozó vonalból a gondolatmozgás némileg személytelenített rögzítése lett, ahol a vonal, a „rajz” hagyományos dimenzióiból kilépve önelvű, tárgyias jelzéssé vált.

